

“เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ละเลยต่อหน้าที่ไม่จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ฟ้องศาลไหน ครับ ?”

นางสาวจิตาภา มุสิกธนเสฏฐ์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

“เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย มีปัญหาว่าหากลูกหนี้ผู้ต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตน จะยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้หรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยกรณีดังกล่าวไว้ในคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๓/๒๕๕๙

ข้อเท็จจริงคือ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการยึดที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งออกขายทอดตลาด และศาลล้มละลายกลางได้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ล้มละลาย ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในอำนาจจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต่อมาเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ ถอนการยึดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ได้ทำการยึดไว้ตามหมายบังคับคดีของศาลแพ่ง และมีการจดทะเบียนโอนขายให้กับบุคคลภายนอกก่อนที่ศาลล้มละลายกลางจะมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือถึงอธิบดีกรมบังคับคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งยึดทรัพย์และถอนการบังคับคดี และยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและให้ที่ดินคืนไปอยู่ในอำนาจจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อ้างว่าไม่สามารถเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้เนื่องจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายแล้ว จึงไม่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้อีก

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการยึดที่ดินและจดทะเบียนโอนขายที่ดิน จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม (เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานบังคับคดี และอธิบดีกรมบังคับคดี) ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองรับข้อพิพาทในคดีนี้ไว้พิจารณาได้หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางอันเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณา ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำคัดค้านต่อศาลล้มละลายกลางขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ข้อพิพาทในคดีนี้จึงเป็นคดีตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการจัดการทรัพย์สินโดยมิชอบ จะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ หรืออาจ

ฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อศาลยุติธรรมอันเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

จากคำพิพากษาดังกล่าว แม้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” และการดำเนินการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกค้าหนี้ในคดีล้มละลายจะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายล้มละลาย มิได้เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง ดังนั้น ในการฟ้องคดีว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ หรือฟ้องละเมิดเรียกค่าเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลาย ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง
